

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА III ○ БРОЈ 28 ○ 25. ФЕБРУАР 1974.

ЦИЈЕНА: 1 ДИНАР

У СУСРЕТ ИЗБОРИМА

БИРАТИ САМО ПРОВЈЕРЕНЕ, ДРУШТВЕНО АНГАЖОВАНЕ И СПОСОБНЕ

Налазимо се, такође, на прагу избора за нове скупштине. Оно што одмах треба рећи јесте да то више нису класични, већ избори засновани на делегатском принципу.

Предстојећи избори у нашој општини треба да се, као и све досадашње сличне политичке акције, одвијају тако што ће они представљати огроман допринос даљем, још ширем учвршћивању курса Писма друга Тита и Извршног бироа. Они, истовремено, треба да буду значајан корак у примјени и реализовању начела и одреби новог Устава.

Важност и сложеност предстојећих избора за избор делегација и делегата скупштине траже пуну радну и политичку мобилност свих друштвено-политичких организација Будве, у првом реду Социјалистичког савеза и Савеза синдиката. Наравно, у читавој предизборној и изборној активности биће потребан, као и увијек, појачан идејно-политички утицај чланова Савеза комуниста, што је и претпоставка успјеха у организовању и спровођењу избора.

С обзиром да ће се тежиште политичке активности одвијати у основним организацијама удружених рада и мјесним заједницама, јер се, заправо, тамо и конституишу делегације као основа скупштинског система, неопходно је постићи и развити активност свих радних људи на подручју наше општине, у првом реду у мјесним организацијама Социјалистичког савеза, односно у организацијама Синдиката.

Овдје ће, у овим друштвеним и самоуправним заједницама, радни људи и грађани Будве, у демократској атмосфери, одговорно и друштвено ангажовано, изабрати такав састав делегација и делегата „који ће бити генерација да скупштине друштвено-политичких заједница и њихови органи успјешно рјешавају сва основна питања друштвено-економског и политичког развоја, на основама социјалистичког самоуправљања, ради досљедног остваривања дугорочних и текућих интереса радничке класе“.

Радни људи и грађани наше Општине би, дакле, требали да даду пуно повјерење и друштвено-политичку подршку за чланове делегација и делегата само оним људима, који су својом

укупном друштвено-политичком активношћу, угледом, моралним и радним квалитетима, стекли повјерење средине у којој живе и раде.

Уз све ово, људи које ћемо ускоро бирати за чланове делегација и делегата морају испуњавати и низ других друштвених квалитета: да су својим друштвено-политичким понашањем показали и доказали да су безрезервно одређени и привржени политици и курсу СКЈ; да су за наш самоуправни социјализам и доминантну улогу радничке класе у одлучивању о свим битним питањима у нашем друштву; да су за несврстану политику коју на међународном плану води Југославија; да су за јачање система општенародне одбране.

Неопходно је, даље, у делегацијама обезбиједити потребну заступљеност радника из свих дјелова процеса рада и дјелатности (посебно из непосредне производње), индивидуалних пољопривредка, као и из области културе, просвјете, науке и здравства. Треба рачунати са омладинцима и омладинкама, женама и свим способним и друштвено вриједним људима из свих генерација, без обзира на доба старости.

У предизборној и изборној акцији која је пред нама, морамо да се тако организујемо и радимо да се зрелом и садржајном политичком дјелатношћу у општини онемогући сваки покушај или намјера избора оних личности, које су сада или у разним периодима, на разне начине, дјеловале супротно политици СКЈ. Социјалистички савез и Синдикат, као основни покретачи и носиоци изборне акције, и комунисти у њима, одлучно ће се супротставити и онемогућити све оне снаге, које би водиле групашењу, каријеризму, племенитини и разним комбинацијама.

У припремама и спровођењу избора Социјалистички савез наше општине има велике задатке и обавезе, али и прилику да успјешно заврши ову значајну политичку акцију, и тиме још више афирмише и испуни улогу, коју има у новом Уставу.

УЗ 150-ГОДИШЊИЦУ РОЂЕЊА С. М. ЉУБИША

Лик Вука Дојчевића

ПИШЕ: ВЕЛИБОР ГЛИГОРИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА

Када је завршавао свој, некад знаменити говор, којим се опраштао са Сабором, Љубиша је рекао: „Тешко оној души која је посијала кукољ међу Србима и Хрватима, међу католицима и православнима, јер је то омело нагли развратак укупне народности, и језика“. Ова тема

С. М. Љубиша

садржана је у причи Вука Дојчевића која носи назив „Док се вукови кољу, чобани мирују“. Вук Дојчевић даје поуке морнарима завањеним глупим националним и вјерским предрасудама. Анегдотама из народних прича илустрије штетност те неслоге и раздора међу народима.

Збирци причања Вука Дојчевића најприкладнији би назив био *мудролије* Вука Дојчевића. Појам мудролија најбоље би одговарао његовом паметовању у приповиједању, искусном распредању замршених чворова живота, лукавствима његовог духа и његовој мудријашкој вистрености. Он у претежном броју својих причања приказује себе да је паметнији, мудрији, искуснији од других, да је његово расуђивање не само љековито за распре о којима је ријеч у овим причама, већ и за све распре такве врсте које се могу изродити из људских односа.

Вук Дојчевић не показује само једно лице свог карактера у овим причама. Он је у неким причама народни филозоф, мудрац од оног стабла столетног дрвета познавања добра и зла чије су жиле дубоко урасле у камениту и врлетну земљу. У неким причама је лукав дипломата, у неким овејани шерет који прозира човјека и хвата у клопке духа и оне који се препредено претварају и скривају своју праву природу. Он је и шаливчина, објешенак који воли да се насмије и да насмије друге. Но, исто тако, може да буде прзнаца (у причи „С туђа коња на сред поља“), злурад (у причи „Нити се у добру узнеси, ни у злу понизи“), худљив (у причи „Тешко ногама под махнатом главом“). Умије да буде лажац, као у причи „Ако је мука трпјети, није паметовати“, у којој је описао цркву Аја-Софију као да је у њој био, а, међутим, очевидно је да је причу о Аја-Софији измислио. (Утврдило се да је Љубиша узео овај опис и препричао из Амичиса).

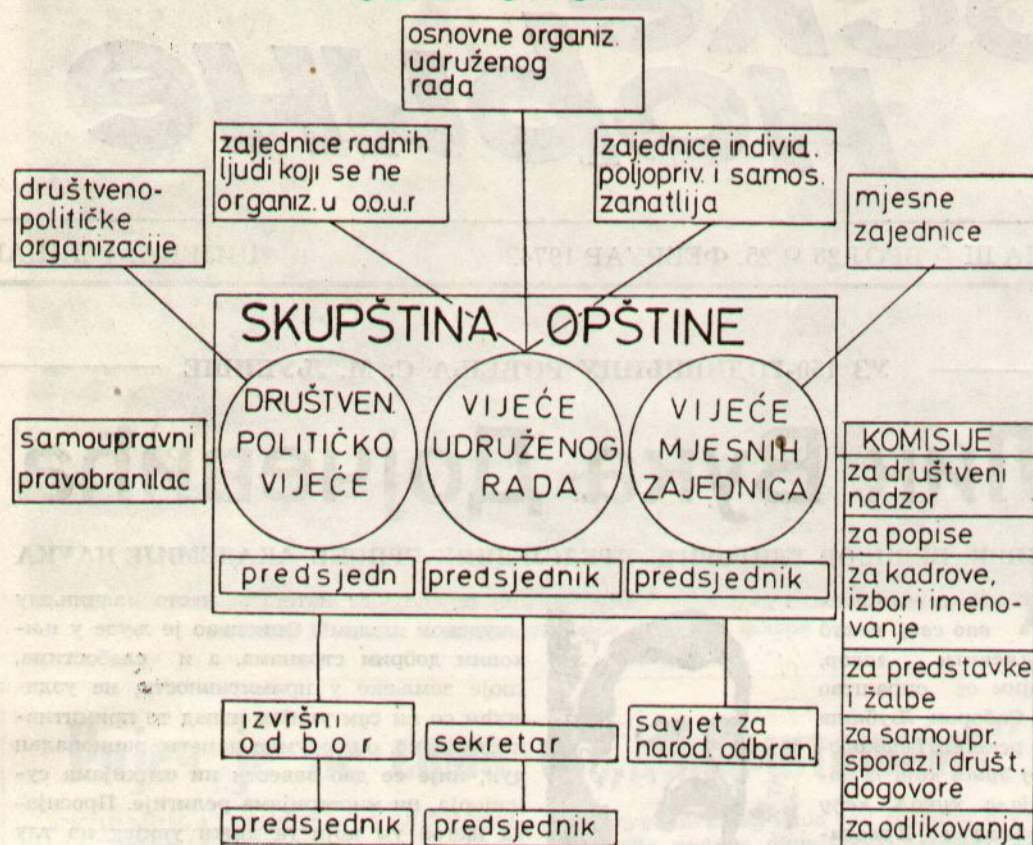
Вук Дојчевић је необично даровит, рођени усмени приповједач. Приповједач живе маште, од оних који сипају анегдоте као из рукава. У приповиједању примијењено је онај стил који је препоручио писцима позоришних комада. Причао је просто, „наравно“, износио је садржину „у народ-

ној одјећи, без натега“, често зачињену „људском шалом“. Описивао је људе у њиховим добрим странама, а и слабостима, своје земљаке у примитивности, не уздижући се ни сам увијек изнад те примитивности. Јако, оштроумне памети, рационалан дух, није се дао завести ни стихијама сујевјерја, ни мистеријама религије. Просијава његов ум који га држи увијек на тлу стварности и у материји.

Његов хумор не потиче из забаве, радосне игре ни ведрине духа. Вук Дојчевић се намучио, нападио у животу, као и народ из кога је потекао. Разапетост положаја његовог народа између Турака и Млечића, многобројне жртве, муке и страдања који су поднијети за очување националне независности, као и велико сиромаштво ударили су печат тешке озбиљности на однос човјека његова завичаја према животу. Подлога хумору Вука Дојчевића је на трновитом терену његовог завичаја на коме се догађало толико сурових и свирепих људских трагедија. Но, виталност јужњачке крви просијавала је веома животворном снагом духа кроз ову облачност. Дојчевићев хумор је каткад опор, каткад гроб, папрен и драстичан, но, оригинално инвентиван и индивидуалан, блиста спонтаном природношћу, животном дубином и језгровитошћу у којој је сабрана и мудрост једног народа и бременитост његовог искуства. Изникао је из оног терена из кога су изникле многобројне пошалице, подругачице и доцјетке, хумористичне гаталице и варалице.

Дојчевићева прича је врло блиска народној приповједи. Блиска је по давању важности анегдоти, по одсуству како спољног описа личности, тако и психолошког освјетљавања унутрашњег живота личности, по ономе како Дојчевић прича као да су слушаоци пред њим, па инстинктивно наслућује које чулне представе, какве слике њима блиске могу покренути њихову машту. Љубиша је рекао да је он само вјеран сљедбеник Вуку Караџићу, да је његова мисија била да скупља народне умотворине и да их објављује. Но, не треба узимати све за готово оно што је Љубиша рекао о свом књижевном раду. Ако се упореде народне приповијетке које је Вук Врчевић скупљо с причама Вука Дојчевића, видјеће се да између њих постоји врло велика квалитативна, па и суштинска разлика. Љубиша се не задржава само на анегдоти у причи Вука Дојчевића. Он уводи занимљиве личности, слика њихове карактере, супротставља ове личности у сукобима, слика средину у којој је поникао догађај о коме се приповиједа, даје њене особености, извлачи црте њене оригиналности. Прича Вука Дојчевића се и по кроју и по средствима приповиједања разликује од народне приповијетке. Дојчевић се врло често служи живим говором, бесједама личности о којима прича.

OPŠTINSKA SKUPŠTINA I NJENI ORGANI

Шема Општинске скупштине и њених органа

ТЕМА ДАНА

НЕПОСРЕДНИ ЗАДАЦИ ГРАЂАНА

ПОСЛИЈЕ ШИРОКО ВОБЕНЕ ДЕБАТЕ проглашени су Устав СФРЈ и Устав СР Црне Горе. Радни људи су искористили своје право да укажу на евентуалне недоречености износећи своја мишљења и дајући предлоге. Може се констатовати да нови устав представљају преломни моменат у развоју нашег самоуправног социјалистичког друштва, јер у потпуности одражавају интересе

примјерак нацрта статута. Сада предстоји завршна фаза: зборови бирача даће своје мишљење о нацрту статута и на тај начин омогућити Скупштини општине да нови Статут усвоји до петог марта 1974. године. Због најновијих промјена у Уставу СРЦГ, нацрт статута претрпио је суштинске промјене, па је неопходно ангажовати велики број политичких активиста који би помогли бирачима да што боље разумију садржину статутарних одређби. Пред нама су веома одговорни послови. Треба се солидно припремити да би се чула коначна радничка ријеч. То не може учинити само општинска администрација. Потребно је пуно ангажовање Социјалистичког савеза и Савеза комуниста, јер у садашњем тренутку нема пречег и озбиљнијег задатка.

Нови устав и Статут обавезују да се радничка ријеч поштује, а то захтијева да се радници много више ангажују у мјесним и интересним заједницама — свуда где се на било који начин одлучује о вишку њиховог рада. Самоуправљање је право, али и обавеза, па ангажовање мора да буде суштинско, а не као до сада често формално.

Статут треба усвојити, као што је речено до 5. марта 1974. године, а до тог рока треба усвојити правила ССРН о изборима делегација и делегата у вијећа Општинске скупштине, као и образовати мјесне заједнице за цијело подручје комуне.

До 10. марта 1974. године основне организације и друге самоуправне заједнице треба да донесу неопходне одлуке за избор делегација, а до 25. марта треба изабрати делегације у свим основним организацијама удруженог рада, мјесним и свим са-

моуправним заједницама које бирају делегације. Од 25. марта до 14. априла треба изабрати делегате за сва вијећа Скупштине општине, а до 25. марта утврдити листу кандидата за Друштвено-политичко вијеће, јер ће се изјашњавање грађана о листи кандидата за ово вијеће одржати 7. априла 1974. године. Нова скупштина мора се конституисати до 20. априла 1974. године, јер до 25. априла треба изабрати делегате за сва вијећа Републичке скупштине.

КОМИСИЈЕ СКУПШТИНЕ

Скупштина образује сталне и повремене комисије за проучавање појединих питања, за припремање предлога и других аката и за обављање других послова из њеног дјелокруга. Напротив статута предвиђа се образовање шест сталних комисија: за друштвени надзор (5 чланова), за прописе (5 чланова), за кадрове, избор и именовање (5 чланова), за представке и жалбе (3 члана), за самоуправне споразуме и друштвене договоре (5 чланова) и за одликовања (7 чланова).

Д. Ј.

Предстоји, дакле, велики број сложених и одговорних послова, а кратак је период за њихово обављање. С обзиром на то да пречих послова нема, то захтијева пуно ангажовање свих друштвено-политичких организација и сваког појединца.

Димитрије Јововић

ТРАГОМ ПЛАТФОРМЕ

ОСНОВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА

„Основна организација удруженог рада је основни облик удруженог рада у коме радници непосредно и равноправно остварују своја друштвено-економска и друга права и одлучују о другим питањима свог друштвено-економског положаја.“

Наведена оцјена, односно дефиниција основне организације удруженог рада, узета из Платформе за припрему ставова и одлука Десетог конгреса СКЈ, најбоље говори шта је то она у суштини. Међутим, ова оцјена остала би доста уопштена и једнострана, ако не бисмо истакли из Платформе и низ других њених битних карактеристика, као, на примјер, да је она облик удруживања рада и средстава, гдје радници уређују међусобне односе у раду и управљају радом, пословањем и средствима друштвене репродукције, одлучују о доходу и да ту стичу лични доходак.

Једном ријечју, основна организација удруженог рада је битна основа за развијање самоуправних социјалистичких продукционих односа у удруженом раду и друштву уопште, полазна тачка укупног и cjеловитог система удруженог рада.

Основна организација удруженог рада мора да има и садржи елементе сарадње, проширене репродукције, кредита и сл. Све ово она уноси у своје удруживање, које, укупном својом дјелатношћу, унапређује, развија и подиже на виши степен.

У даљем развоју самоуправљања присутни су и изражени отпори стварању основних организација удруженог рада а то, у првом реду, ради задржавања старих техно-бирокаратских односа у класичном предузећу, које, уопште узевши, није удружени рад, пошто се тамо уједињавање врши на бази средстава и капитала, за разлику од удруживања рада, које за полазну основу има слободно удруживање радника у оквиру ООУР.

Досадашња пракса конституисања ООУР показала је да су се испољавале тенденције њиховог формалног организовања, да би се задржали техно-кратско-централистички односи одлучивања о доходу и средствима проширене репродукције на нивоу предузећа, као и тежње да се свака организациона јединица формира као ООУР.

Удруживање рада, односно ООУР и самоуправљање у њима траже и имају за претпоставку узајамну економску повезаност и међузависност и других интереса радника у удруженом раду. Ово чини неопходним њихову сарадњу, односно кооперацију, и то је пут, којим они остварују своја права да у потпуности одлучују о cjелини односа друштвене репродукције, да би на бази размјене свога рада, слободно и, потпуно равноправно, задовољили своје личне и друштвене потребе — да управљају радом, као и условима и резултатима свога рада.

Формирање ООУР је битан услов да се превазиђу стари техно-бирокаратски односи у предузећу и да се стане на пут, односно онемогући отуђивање дохотка и средстава проширене репродукције од радних људи у удруженом раду.

Основни је задатак свих организационих социјалистичких снага да се настави конституисање и развој ООУР, као основних ћелија удруженог рада. То је првостепеност стални и класни задатак радничке класе, која само овако организована може да обезбеди примарну и одлучујућу улогу у нашем друштву.

Или, како је рекао друг Стане Доланц на Шестом сусрету самоуправљача „Првени барјак“: „Организовано, ефикасно и рационално функционисање ООУР је примаран задатак који сада стоји пред Савезом комуниста Југославије“.

М. П.

Више бриге о женама

— Жене су у нашој комуни запостављене — рекла нам је другарица Славка Недовић, председница конференција за друштвеноу активност жена. Једино општина Будва и Жабљак немају жену — делегата за Шести конгрес Савеза комуниста Црне Горе. — Тешко је рећи зашто је то тако, али, да будем искрена, поред наше инертности, која је, свакако, присутна, женама се мало поклања пажње. Постоји слаба сарадња између Конференције за друштвену активност жена и Секретаријата Општинске конференције Савеза комуниста, као и других друштвено-политичких организација. Да изнесем и податак да готово уопште није било жена у Општин-

ској скупштини, њеним савјетима и комисија и другим изборним тијелима.

Уочи самих избора за нову вијећа општинских скупштина о женама би свакако требало водити више рачуна. У Будви постоји доста запостављених жена. То се, нарочито, односи на Хотелско предузеће „Авала“ и Трговачко предузеће „Јадран“. Тамо има доста вриједних радница које треба на неки начин активирати и укључити их у друштвена збивања у комуни. Што већи број жена треба изабрати у Вијеће радних заједница, Вијеће мјесних заједница и друга тијела како би се тамо чула њихова ријеч.

С. Г.

се радничке класе. У нашој општини приводи се крају јавна дискусија о статуту комуне, а ускоро ће се пред бирачима наћи и статут мјесних заједница. Јавној дискусији о нацрту статута комуне посвећена је изузетна пажња, јер је скоро свако домаћинство добило по један

Каква ће бити овогодишња „жетва“ девиза?

КАКВА ЋЕ БИТИ ОВОГОДИШЊА ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА? То питање интересује сваког грађанина наше комуне и нашег Приморја, па и шире. Јер, туризам је постао у толикој мјери значајан фактор у нашем животу, наметнуо се таквом снагом да је присутан у свим нашим акцијама. Он је постао важан за многе индустријске гране, пољопривреду, занатство, разне услужне дјелатности; ушао је и у наше домове.

Прије него што покушамо да одговоримо на питање каква ће бити овогодишња сезона, ваља имати у виду неке чињенице које могу бити релевантне за туристички промет.

Почнимо с домаћим тржиштем. Сва битна кретања на том тлу су таква да гарантују даље повећање промета. Резултати постигнути на плану стабилизације, антиинфлациони програм, већи пораст личних доходака од оног у прошлој години, окупљање даљег превеликог скока цијена — све ће то позитивно утицати на долазак већег броја Југословена на ово подручје. Значи, домаћинства која издају собе туристима могу бити сигурна да ће потражња бити већа. Важно је нагласити да ће резултати бити утолико бољи, уколико се хотелијери на вријеме повежу с туристичким друштвима и бироима у тражењу бољих облика сарадње и организованог настука на оним тржиштима која су традиционално везана за Црногорско приморје и Будву. Ако се комбинује спавање у домаћој радионости са исхраном у хотелима, као што се ради у многим мјестима на Средњем и Сјеверном Јадрану, онда ће то значити проширење понуде и пораст фонда смјештајних капацитета, што, у условима стагнације изградње угоститељских објеката, представља добар потез.

Може се са сигурношћу очекивати да ће пораст домаћих туриста на Црногорском приморју износити и до 15% у односу на 1973. годину.

КРИТИЧНО СТАЊЕ НА ЕНГЛЕСКОМ ТРЖИШТУ

Прогноза посјете иностраних туриста знатно је компликованија. Пораст цијена нафте и њених деривата, велики број незапошљених у многим земаљама Западне Европе, даљи раст инфлације и неповољна монетарна ситуација битно ће утицати на кретање туристички промет.

Како поједини чиниоци утичу на опредјељивање туристичке клијентеле за букирање боравка у иностранству, па и за посјету Југославији. Интересовање за нашу земљу опало је за 50% у односу на исти период прошле године! Тамо је уведена тродневна радна недјеља, дошло је до штрајка рудара; у порасту је незапошљеност, а вриједност фунте знатно је опала. У таквим

ЊЕМАЦА КАО И ПРОШЛЕ ГОДИНЕ, ЕНГЛЕЗА ЗНАТНО МАЊЕ, АМЕРИКАНАЦА И ИТАЛИЈАНА ВИШЕ. — ОЧЕКУЈЕ СЕ ПОРАСТ БРОЈА ДОМАЋИХ ГОСТИЈУ,

условима, сасвим је природно да се смањује интерес за путовања.

Шпанија је увела пливачки курс пезете — шпанска валута, у ствари, девалвира, па фунта у тој земљи сада више вриједи него у нашој. Пријављивање Енглеза за љетовање у Шпанији, које је до тада било у једнаком проценту слабије, као и букинг за Југославију, расте.

У цјелини узевши, букинг у Енглеској је у застоју и због изчекивања резултата избора од 28. фебруара. Послије избора ситуација ће се разбистрити и доћи ће до појачаног букинга у марту. У сваком случају, ваља очекивати смањену посјету Југо-

вољни досадашњим интересом Њемаца за посјету нашој земљи. Посебно нас радује вијест да добро иде Црногорско приморје. ТУИ — највећи њемачки туроператор — јавља да Црна Гора предњачи испред осталих јадранских региона. Друга велика њемачка агенција, Некеркерман, такође, јавља да букинг за Црногорско приморје иде боље него прошле године. И друге њемачке агенције без тешкоћа продају хотеле на Црногорском приморју. Чињеница да се смјештајни капацитети и услуге боље продају него у другим јадранским подручјима, резултат је умјеренијег пораста цијена пансиона. Док су у Југославији цијене порасле за 15% у просјеку, докле су се наши хотели задовољили са 5% до 8%. Већи букинг за ово подручје још једном показује како су цијене пансиона и читавих аранжмана најважнији елемент за опредјељење туристичке клијентеле. А туризам данас није више при-

шој земљи. Ипак, треба имати у виду да је велики проценат америчких туриста јеврејског порекла, односно да Јевреји имају доста утицаја на програме путничких агенција у САД-у, па би, обзиром на нашу политику у односу на блискоисточну ситуацију, могло да дође до смањења посјете Американца нашој земљи. И отварање новог луксузног хотела у Цавтату са преко 1.000 кревета, који је и прављен у првом реду за пријем Американца, може у извјесној мјери утицати на њихову посјету Светом Стефану.

Треба очекивати да ћемо ове године имати више аустријских туриста него раније. Прошле јесени, у организацији „Монтенегротуриста“, боравило је у Будви неколико група гостију из ове земље, који су били врло задовољни, па треба очекивати да ће их ове године доћи више. На прољеће ће у

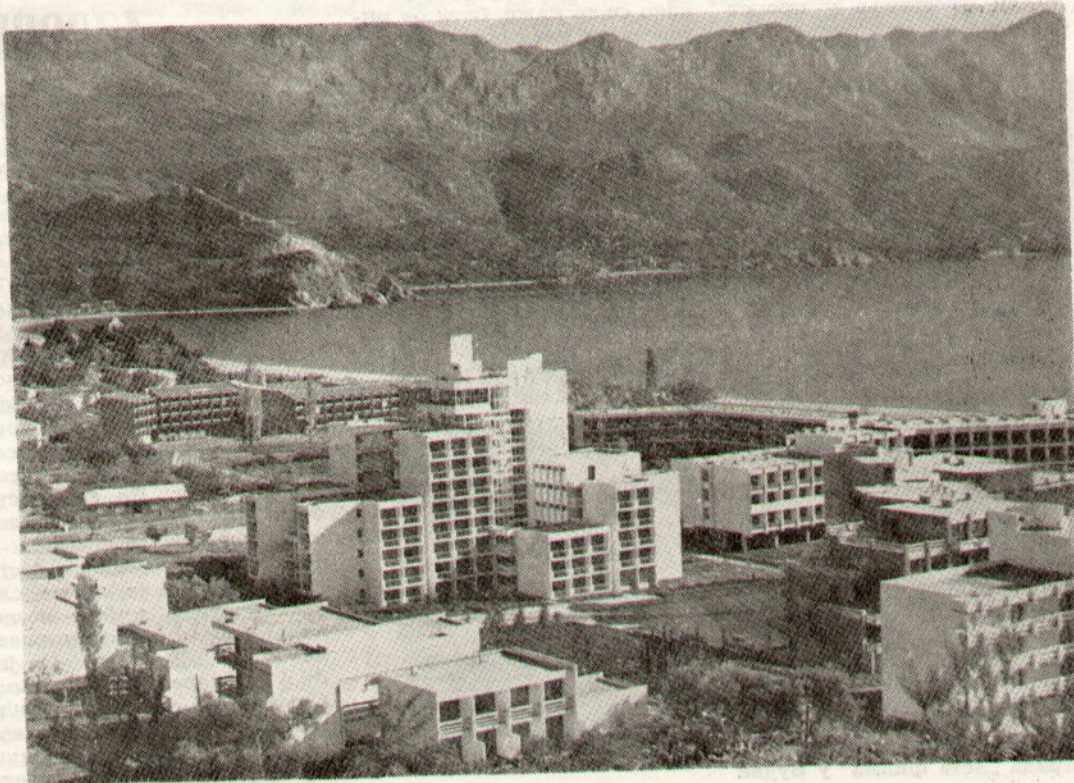
су врло вјерна клијентела, народ који много воли Југославију, онда је штета што смо то тржиште занемарили. С обзиром на чињеницу да највећи наталитет у Западној Европи има Холандија, треба се запитати на којем би то подручју велики број дјеце могао наћи идеалније услове за љетовање од оних на Црногорском приморју?

Очекује се да број посјетилаца из Француске и Швајцарске треба да остане на прошлогодњем нивоу. Постоје реалнији изгледи да нас Италијани посјете ове године у већем броју него лани. Наиме, према извјештајима из те земље, порастао је интерес италијанских путничких агенција за Југославију. Само агенција Југотурс закупила је на Црногорском приморју преко 700 кревета, што је знатно више него прошле године, а надамо се да ће цијена бензина бити код нас јевтинија него у Италији, што је значајно, јер 90% Италијана долази у Југославију колима. Већој посјети Италијана Црној Гори допринијеће и отварање нове филијале Југотурса у Барију.

Сигурно је да у наредној сезони можемо очекивати даљи пораст посјете из социјалистичких земаља, нарочито из Чехословачке и Мађарске, а такође из Пољске и Совјетског Савеза.

Све у свему, овогодишња туристичка сезона тешко да може по резултатима бити равна прошлогодњој, која се сматра рекордном. Међутим, мишљења смо да неће бити ни много слабија. Више опреза и штедње, уз бољу организованост, допринијеће да резултати пословања, и поред смањеног физичког обима промета, буду задовољавајући.

М. Браило

„Фабрика“ девиза у Бечићима

славији и до 40%. Енглески туроператори закупили су у Црној Гори нешто преко 2.000 кревета и то, углавном, у Будви и Петровцу. Смањен долазак Енглеза треба надокнадити са других тржишта.

ДОВРЕ ВИЈЕСТИ ИЗ ЊЕМАЧКЕ

Најинтересантније тржиште за нас је Западна Њемачка, одакле нам долази око 50% свих иностраних гостију. А тамо — како нам јављају организатори путовања — букинг за Југославију не иде слабо. Прошле године нашу земљу посјетило је 22% Њемаца више него годину дана раније. Југославија је заузела четврто мјесто (послије Аустрије, Холандије и Шпаније) међу земљама које Њемци највише посјећују. А пошто су они на првом мјесту у Европи по путовањима у иностранство, значајна је чињеница ако се има у виду да 11% од свих Њемаца који путују у иностранство долазе у Југославију.

Иако је до данас букинг у Њемачкој до 20% слабији него у исто вријеме прошле године, представници њемачких туроператора изјављују да су задово-

вољенија богатих. То је покрет маса, изазван потребама цивилизованог друштва и навикама урбанизованог човјека.

За „Свети Стефан“ увијек су били од значаја амерички туристи — од свих хотела на Црногорском приморју једино је он оспособљен за пријем Американца. Али, прошле године је, противно очекивањима, дошло до опадања посјете Американца Европи. То је била последица монетарних кретања, заправо пада вриједности долара. Американца није био сигуран колико ће добити за свој долар у Европи. Добијао је обично мање него што се надао. Многи су у Европи преферирали марку или неку другу европску валуту него долар, што је шокантно дјеловало на Американце и на њихов врло развијен осјећај престижа.

ВИШЕ АМЕРИКАНАЦА

Сада долар стоји много боље. Његова је вриједност порасла око 20% према валутама западноевропских земаља и сасвим је сигурно да ће ове године стићи знатно више Американца у Европу. А што их више буде у Европи, има изгледа да ће их више бити и у на-

Будви, Херцег-Новом, и Котору боравити неколико хиљада аустријских пензионера — чланова Социјалистичке партије, који ће у Будви имати свој „огодишњи састајак“, проткан низом манифестација.

Док су прошле године белгијске путничке агенције у својим програмима нудиле свега три хотела на Црногорском приморју, за ову годину само Југотурс-Брисел нуди их једанаест! Треба знати да је белгијски туриста врло добар потрошач, да од 10 милиона Белгијанаца одлази на одмор у иностранство једна трећина. Према томе, ове године можемо очекивати пораст броја туриста и из Белгије.

Холандија је тржиште које смо ми у Црној Гори готово потпуно занемарили, иако је оно врло интересантно и перспективно. Када се зна да Холанђани учествују са 6% у укупном броју ноћења иностраних туриста у Југославији, затим да долазе у току цијеле године и да

ПРОГРАМ ЗА 8. МАРТ

Осмо март ће у нашој општини бити свечано прослављен. Уочи осмог марта биће у Будви приказан комад Вељка Мандића „Снаха је допutoвала“ у извођењу аматерског друштва „Иво Миковић“ из Будве, а 10. марта „Снаха“ ће бити изведена и у Петровцу.

Осмог марта ће у хотелу „Интернационал“ бити приређен бал за жене, а делегација од десет чланова ићи ће у Колашин на прославу тридесетогодишњице оснивања АФЖ-а за Црну Гору и Боку.

Десетог марта биће подијељене плакете „1943—1973“ за учешће у рату и послеријатној изградњи.

Као у најроднијим годинама

Пошто завршни рачуни у радним организацијама нијесу били готови, још увијек се није могла стећи и читаоцима дочарати тачна слика прошлогодишњих резултата. Мада свјесни тога, ипак смо покушали да сазнамо бар приближне показатеље о активности у 1973. години.

— Ми смо пословали боље него икада од свог постојања — рекао нам је Гојко Иванчевић, шеф рачуноводства предузећа „Зета-филм“. — Очекујемо да ће укупан приход износити преко десет милиона динара — око милион више него прошле године.

„СУТЈЕСКА“, „СВАДБА“, „ДЕРВИШ И СМРТ“

Интересовали су нас кључеви успјеха ове радне организације.

— Има више чинилаца који су утицали на добро пословање — истакао је Иванчевић. — То је, у првом реду, залагање колектива, затим повезивање дистрибуције и домаће производње, рад у групацији „Филм 8“ и добра сарадња с биоскопима.

Филм „Сутјеска“ резултат је плодне сарадње предузећа за промет и производњу филмова. Као копродуцент и дистрибутер, „Зета-филм“ је у тај грандиозни, подухват уложила три милиона динара. Тај филм је већ до сада — за свега неколико мје-

смрт“. У току су преговори за куповину филмског епоса „Доктор Младен“.

У заједници с групаацијом „Филм 8“ („Зета-филм“, „Кинема“, „Весна“, „Морава“, „Кроација“, „Македонија“, „Јадран-филм“ и Филмска радна заједница „Београд“), снимљено је више домаћих филмова који, иначе, не би могли бити реализовани: једно, два или три предузећа нијесу у могућности да издвоје значајнија средства за већи број домаћих филмова, пошто се њихова цијена креће око два и по милиона динара. Да би помогла домаћу производњу — јер је извоз наших филмова повезан са увозом страних — групација „Филм 8“ ставља у промет филмове из источно-европ-

ограниченом броју гледалаца, већ најширој биоскопској публици. Уосталом, кад смо код овог питања, вриједи цитирати ријечи познатог француског режисера Рене Клода који је рекао:

„Није тешко снимити филм за ограничен број посјетилаца — чланова филмских клубова, као ни, повлађујући најнижем укусу публике, за огроман број гледалаца. Оно што је најтеже и што је, по мом мишљењу, златно правило филма: јесте снимити што је боље могуће филм за што већи број филмских посјетилаца.“

Тога правила придржавала се „Зета-филм“ у својој репертоарској политици: да нашој публици презентира што боља умјетничка дјела која ће, како се то каже, бити од интереса за гледаоце од седам

не тако ријетко, истрајава и по двије године дана, пошто би, иначе, дошло до пробијања просјека цијена страних филмова на нашем тржишту. Последица тога била би знатно мањи доходак радне организације.

У предузећу се, и иначе, води брига о сваком динару. Захваљујући таквој политици, оно је било у могућности да подигне биоскопску салу са управном зградом и Домом културе у Будви и да изгради пословне просторије за своје представништво у Београду, чиме је створена

вриједност од преко петнаест милиона динара.

У предузећу су и лични доходи радника на пристојном нивоу. Неквалификовани радник је у прошлој години примао 1.429 динара, полуквалификовани — 1.739, квалификовани — 2.084, радник са нижом стручном спремом — 2.306, са средњом — 2.892, вишом — 3.114 и са високом 3.503 динара. Просјечни лични доходак у предузећу био је 2.409 динара. Ваља поменути да је однос личних доходака и фондова 56:44%.

Ових дана Раднички савјет предузећа донио је одлуку о учлањењу у Титов фонд за стипендирање младих радника и радничке дјеце, с тим што ће се годишњи износ утврдити приликом усвајања завршног рачуна.

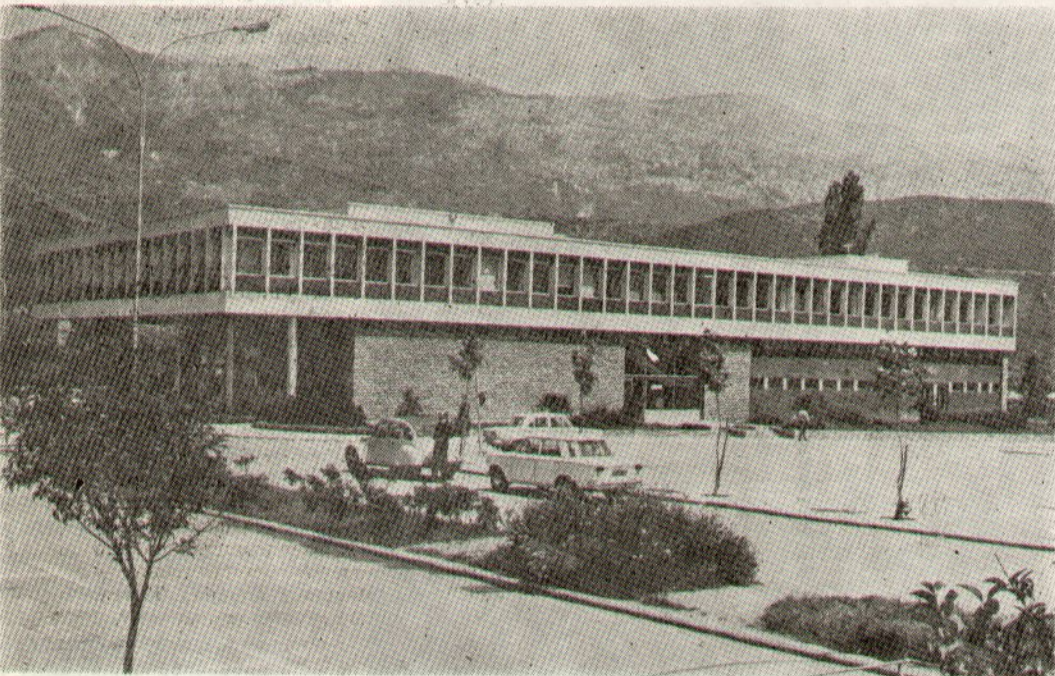
Код комуналаца резултати задовољавајући

Комунално-занатско предузеће, које је ове године интегрисано са Дирекцијом за урбанизам и комунално стамбене послове у четири основне организације удруженог рада, према досадашњим резултатима, боље је пословало 1973. него 1972. године. Како нам је рекла Биста Словинић, референт за план и анализе у предузећу, прошлогодишњи план износио је нешто преко седам милиона динара, а за девет мјесеци остварено је шест милиона и сто шеснаест хиљада динара. По свему судећи, план ће бити премашен, иако је предузеће у прошлој години имало доста проблема. Наиме, како смо обавијештени, цијене комуналних услуга нијесу повећаване од 1969. године! На једној од наредних сједница Општинске скупштине биће повећане цијене свих комуналних услуга, а највише води, јер треба отплаћивати

доста велике кредите за изградњу водовод „Подгорска врела — Пржно“.

У односу на 1972. годину, за девет мјесеци прошле године, укупни приход порастао је за 13%, па се сматра да ће 1973. година бити боља од претходне за око 10%. До пораста укупног прихода дошло је због веће потрошње воде, нарочито код угоститељских радних организација.

— Будви недостају многи занати — рекла је даље Биста Словинић. — Ето, на примјер — говорим као грађанин — телевизор морати носити на оправку у Котор, фрижидер у Цетиње, а тако је и са осталим апаратима за домаћинство. Осим тога, недостаје још низ заната и услужних дјелатности, а ми смо вољни да оснујемо основну организацију удруженог рада занатства, наравно, уколико ријешимо проблеме финансијске природе.

Зграда „Зета филма“ у Будви

сеци — видјело преко милион гледалаца, што значи да се може сматрати најгледанијим остварењем наше кинематографије од ослобођења до данас. Поред тога, „Сутјеска“ је добила низ награда, продата је многим земљама, а сада се воде преговори за њен пласман у америчким биоскопима, чиме би се не само исплатили трошкови око снимања, него и обезбиједила средства за неки нови, такође амбициозни подухват. Према уговору са „Босна-филмом“ и Филмском радном заједницом „Сутјеска“, последије покрића трошкова, „Зета-филм“ учествује у добити за 10% до три милиона динара најамнине, са 15% од три до пет милиона, а са 20% преко пет милиона динара најамнине.

Сарадња с домаћим произвођачима не исцрпљује се само овим примјером. Ускоро ће се, посредством „Зета-филма“, на нашим екранима појавити два значајна дјела: „Свадба“ према истоименом роману Михаила Лалића и екранизација Селимовићевог ремек-дјела „Дервиш и

свих земаља, као и значајна умјетничка дјела из осталих региона, која — једна и друга — доприносе да квалитет репертоара буде што бољи. На тај начин утиче се на васпитање укуса публике — задатак који се динаром не може измјерити. Ти филмови нијесу по правили, атрактивни, нити доносе приход, већ губитке који се, раздијељени на групацију, безболније подносе.

САРАДЊА СА БОСКОПИМА НА ЗАВИДНОМ НИВОУ

Заслуга колектива за успјешно пословање састоји се у стварању квалитетног репертоара који, као и ранијих година, чини низ изнад просјечних филмова, међу којима има и таквих који су представљали значајне културне догађаје. Приликом одабирања и куповине филмова води се рачуна о такозваном златном правилу: да је вриједно оно дјело које има несумњиве идејно-естетске квалитете, а намијењено је не само такозваним филмским слаткокусцима, то јест веома

до седамдесетседам година.

Предузеће из године у годину проширује сарадњу с биоскопима, тако да готово нема мјеста у нашој земљи у коме 1973. године нијесу приказивани филмови овог дистрибутера. Тако широка сарадња резултат је разумјевања потреба биоскопа који се — изузев оних највећих — налазе у доста незавидној ситуацији. Има, наиме, мјеста у којима се приходи од улазница једва покрива најамнина, па и таквих гдје друштвено-политичке заједнице са преко 50% дотирају сваку биоскопску улазницу. Водећи рачуна о овоме, „Зета-филм“ је изнајмљивала своје филмове по најнижим, за биоскопе најприхватљивијим цијенама, па је најамнина, такође, била симболична: покривала је само најнужније трошкове.

ВОДИ СЕ БРИГА О СВАКОМ ДИНАРУ

Приликом преговора око куповине филмова дају се реални лимити и на њима се,

У „Јадрану“ створени услови за даље напредовање

ОТРГОВИНИ ЈЕ ДОСТА ГОВОРЕНО у последње вријеме. Било је примједби на рачун погона предузећа са стране, која у Будви остварују гро промета, а која се дистанцирају од свих проблема овог града, затим о „Јадрану“, који није у потпуности успио да задовољи потрошаче. Овога пута посјетили смо „Јадран“ у намјери да видимо како теку ствари пред доношење завршног рачуна и какви су изгледи и планови за ову годину.

Укупан приход за девет мјесеци прошле године, како су нас обавијестили у рачуноводству предузећа, износи нешто преко двадесет један милион динара — два милиона мање него што је остварен у цијелој 1972. години. Према томе што се тиче укупног прихода може се рећи да ће прошла година бити боља од претходне за преко 10%. Повећање укупног прихода резултат је пораста цијена.

Прошлогодишњи приход остварен је у двадесеттри продавнице које се налазе у Будви, Петровцу и Цетињу, са 72 стално запосљена радника. Иначе, „Јадран“ има амбициозне планове. У току је израда елабората који треба да покаже економску оправданост интеграције с Комибатом „Врбас“. Биће проширени продајни капацитети. Градине се велико складиште на простору од преко 1000 м², а биће изграђен мљечни ресторан у старом граду.

Саво Грегорић

Плажа Јаз и Мрчево поље

Узорана ледина у Мрчевом пољу

Пољопривредно добро „Бока“ у Мрчевом пољу годинама је крпило крај с крајем. Огромни комплекс плодне земље стојали су „јалови“, обрастали у коров, а око сто радника на Економији нијесу могли да зараде ни за хљеб. Многи од њих напустили су посао и одлазили за бољом зарадом.

Међутим, током прошле године стање се измјенило на боље. Припајањем Пољопривредног добра Комбинату „Серво Михаљ“ из Зрењанина конституисана је радна организација удружена у сложену асоцијацију са својством правног лица и посебним жиро рачуном. Постављен је нови директор и, послије више година, забурјали су трактори и узорали прву бразду. Тако ће у анали ове радне организације 1973. година ући као година у којој се први пут пословало без губитка. Остварен је, чак, и вишак дохотка, а зараде радника веће су за 20% у односу на раније године. Измјенио се и однос радника према послу. Сада је дисциплина на висини, а спремни су и на одрицања да би се остварио вишак и створиле могућности за самостално улагање средстава у проширивање и унапређивање производње.

Амбициозни планови пољопривредног добра у центру трију туристичких комуна. — У „Зелени план“ укључиће се угоститељи, трговина и индивидуални пољопривредници.

О амбициозним плановима овог колектива причао нам је предузимљиви директор инж. Петар Шћепановић.

— Прошле године узорали смо ледине. Међутим, потпуна обрада Мрчевог поља, изузев оног дијела који је предвиђен за изградњу Јаза, тек предстоји. Наравно, ми не намјеравамо да у Мрчевом пољу сијемо житарице. Наша оријентација биће на оне културе које грађи туристичко тржиште. То је, у првом реду, воће, рано поврће и цвијеће. Предвиђамо и узгој товних јунади. Зато ћемо највећи дио ораница користити за производњу сточне хране.

— Иначе, наши планови — наставио је инжењер Шћепановић — веома су обимни, и по мом мишљењу, реални. Ово тим прије што имамо велику подршку друштвено-политичких чинилаца трију туристичких комуна — Будве, Котора и Тивта — јер, постоје заједнички интереси свих да се што боље снабдијевају њихова тржишта.

Из разговора с директором Шћепановићем сазнали

смо да је приликом потписивања самоуправног споразума са „Сервом Михаљем“ обезбијеђено 5.000.000 динара, колико треба да се већ ове године утроши за подизање брескарника на површини од 50 хектара и једног хектара „пластеника“ за производњу раног поврћа.

У плану је и повећање производње млијека са 500 на 2000 литара дневно. Предвиђа се адаптација стаја у вођење машинске муже и набавка цистерни и расхладних уређаја за млијеко. Разрађује се план кооперације с индивидуалним произвођачима за узгој товних јунади, свиња, затим производњу раног поврћа, воћа и цвијећа. У тако организовану производњу становници околних села добијаће, поред стручне помоћи, вјештачко ђубриво, расна грла и, што је најважније, биће обезбијеђен откуп, тако да ће и то стимулативно дјеловати на развој пољопривреде.

— Наша Економија налази се на средишту најпосјешенијег туристичког региона — каже инжењер Шћепановић.

вић — па су за наше производе заинтересовани и угоститељи на Црногорском приморју као и трговина. У том правцу већ смо имали, а још су у току, разговори с надлежним службама „Монтенегротуриста“ које обједињује највећи дио угоститељства на овом дијелу јадранске обале. И трговина Котора, Будве, Тивта и других приморских комуна интересује се за наше производе.

Могућности сарадње су заиста велике. Пољопривредно добро „Бока“ располаже у Радановићима са изванредним складишним простором и расхладним уређајима.

У плану је изградња приручне кланице. Набавне службе „Монтенегротуриста“, као и трговачка предузећа на Црногорском приморју, већ у предстојећој туристичкој сезони моћи ће да се директно снабдијевају са складишта Пољопривредног добра свјежим воћем, поврћем, месом и млијеком.

У реализацији својих планова „Бока“ очекује кредите од Војвођанске и Которске банке, а обратиће се и Републици Црној Гори за додјелу дијела средстава намијењених за развој пољопривреде на основу Зеленог плана.

Владимир Станишић

Још једна партијска конференција

Основне организације Савеза комуниста у пет општина на црногорском приморју разматрале су предлог да се у радној организацији „Монтенегротурист“ формира партијска конференција која би заузимала ставове о питањима од заједничког интереса. До сада је приличан број организација и општинских конференција Савеза комуниста дао сагласност да се формира партијска конференција и ускоро ће припреме бити окончане. Свака основна организација имаће у Конференцији по два представника. Конференцију ће чинити 32 члана, а она ће имати Секретаријат и секретара.

Треба истаћи да је формирање партијске конференције „Монтенегротуриста“ врло значајно за даљи рад те радне организације, с обзиром на то да се очекују обимни и значајни задаци, као и на то што ће она, на путу своје консолидације и спровођења самоуправљања на основу новог Устава, имати и доста проблема идејно-политичке природе. Неће бити једноставно наћи увијек најбоља могућа рјешења која би задовољила свих 15 основних организација, усагласити њихове интересе, удружити рад и средства, избјећи јачање технократизма на нивоу основних организација и рјешавати и друга сложена питања заједништва на простору пет општина — Будве, Котора, Тивта, Бара и Улциња.

М.

ИСПИТИВАЊЕ ПОРИЈЕКЛА ИМОВИНЕ

И ДАЉЕ: НА МРТВОЈ ТАЧЦИ!

Комисија за испитивање поријекла имовине у Будви спада међу најслабије у Црној Гори. Иако је формирана прије годину дана, она још није дала готово никакве резултате, па се не треба чудити што се у посљедње вријеме осуђује њен (не)рад, односно што се готово на сваком скупу она нађе „на тапету“. Недавно су на њену адресу оштру критику упутили и чланови Мјесног удружења Савеза бораца Народно-ослободилачког рата. Примједбе су нарочито учестале када се сазнало да комисије у другим општинама далеко боље раде.

Пошто је често истицано да је рад отежан због тога што се ради о изузетно сложеним пословима за Комисију која ради на волонтерској основи, Скупштина општине је недавно основала Одсек за испитивање поријекла имовине који ће радити у оквиру органа управе. Треба истаћи и то да је након изласка републичког Закона о испитивању поријекла имовине формирана нова Комисија од пет чланова и пет замјеника. Сматрало се да су отклоњене објективне тешкоће и да ће се кренути с мртве тачке. Али, ни сада ствари не стоје како треба.

Интересовало нас је што о овоме мисли председник Комисије друшарица Мира Орландић.

— У Одсеку су предвиђена три радна мјеста — рекла нам је она. — Пред Комисијом се налазе бројни и велики задаци, које она без стручњака није у стању да заврши. Сви чланови Комисије су у радном односу, а проблеми које она треба да рјешава траже комплетног човјека.

Сазнали смо да, од случаја до случаја, Комисији сада помажу поједини радници из других одјељења органа управе, али пошто они то чине нередовно, резултата још нема. Половина чланова Комисије изразила је жељу да више не ради у њој, а неколицина су поднјела оставке. Све у свему, Скупштина општине ће ускоро морати да именује нову Комисију, односно да је потпуни члановима који ће знати и хтјети да раде.

На крају, ево једног, нажалост, јединог „опипљивог“ податка: Комисија је тренутно издвојила око 30 предмета које треба даље обрађивати, али ће, због недостатка стручних лица, тај посао бити споро приведен крају.

С. Греговић

70 ГОДИНА ЗАБОРАВЉЕНИ

У Буљарици, између магистрале и Бурђева брда, на мјесту гдје је аустријски окупатор 1916. до 1918. године формирао логор заробљених Црногораца, налази се гробље ратника, који су од болести и глади масовно умрли. Овдје је сахрањено више стотина родољуба — бораца из првог свјетског рата. Нажалост, иако је од тада прошло близу 70 година, овај свијегли споменик наше прошлости још увијек стоји запуштен и заборављен. Гробље је обрасло у шикару, нема никаквог прилаза. Умјесто да буде споменик од републичког значаја, постало је доказ незахвалности и небриге.

На иницијативу Савеза бораца општине Будва, крајем прошле године, формирана је Комисија са задатком да изради предлог за уређење гробља у Буљарици. Послије изласка на терен, Комисија је предложила да се ово гробље прогласи спомеником од републичког значаја и уведе у регистар За-

вода за заштиту споменика СРЦГ.

Комисија је мишљења да би као прво требало направити приступни пут од магистрале до гробља, затим изградити заједничку костурницу са спомеником, организовати прикупљање података о умрлим логорашима и о историјату гробља, и, најзад, све то публиковати у виду Споменице. Након завршетка радова на уређењу гробља предвиђа се свечано отварање.

Културни центар у Будви, преко своје службе за заштиту споменика културе и у сарадњи са Републичким заводом из Цетиња, направиле пројекат са предрачуном трошкова за уређење гробља. Претходно ће Скупштина општине разматрати предлог Комисије и одредити изворе финансирања овог пројекта. Република је за ову сврху додијелила 120.000 динара, али ова средства неће бити довољна да се пројекат уређења гробља у Буљарици реализује.

ОЗДРАВИЛА ЗДРАВСТВЕНА СЛУЖБА

Иzgледа да су радници Дома здравља у Будви, у чији састав спадају и јединице удруженог рада Здравствене станице у Петровцу и амбуланте у Светом Стефану, чврсто одлучила да консолидирају здравствену службу на подручју општине и оспособе је за успјешно функционисање на задовољство грађана и многобројних туриста који овдје преко љета бораве.

То се показало и на посљедњем збору радних људи запослених у здравственим установама Будве, Петровца и Светог Стефана, који је одржан у Петровцу, а присуствовали су му и представници Мјесне заједнице Петровца, Општинске скупштине и Секретаријата Општинске конференције Савеза комуниста.

На овом скупу председник збора радних људи Милош Марковић и председник Радничког савјета Никола Мишурца упознали су присутне с проблемима здравствене службе, чије рјешавање не зависи од радника ових установа, већ, у већини случајева, од спољних фактора. Тако, на примјер, питање кадровских рјешења једанаест пута стављано је на дневни ред сједница Радничког савјета, а још увијек је остало непопуњено радно мјесто управника Дома здравља. Исто тако, набављена је опрема за коју је утрошено 330.000 динара, али, нажалост, она се само дјелимично користи због недостатка просторија, јер филијала Завода за социјално осигурање ни до данас није оспособила просторије у Дому здравља, које су намијењене за смјештај дјечјег диспанзера. Други дио просторија у Дому претворен је у приватни стан љекара.

На збору радних људи оговорено су истичани проблеми и затражено је од представника Општине и друштвено-политичких организација да се и они ангажују на њиховом рјешавању.

— Не смијемо дозволити да неспремни дочекамо сезону — казао је Др Анте Межић на збору. — Но, колико ћемо бити спремни не зависи ни од нас самих. Кадров-

РАДНИЦИ ДОМА ЗДРАВЉА САВЛАДАЛИ ОТПОРЕ „И ПОКАЗАЛИ ПУТ ПРЕКО ВРАТА“ СВИМА КОЈИ НАРУШАВАЈУ УГЛЕД ОВЕ СЛУЖБЕ И ЈЕДИНСТВО КОЛЕКТИВА.

ска питања су тијесно повезана са стамбеним проблемима, а зна се да ми то сами не можемо рјешавати. То је, дакле, проблем не само наш него и Општине.

Дом здравља користи само трећину зграде, док остали дио заузима Филијала за социјално осигурање, а трећи дио је претворен у приватни стан. Обезбављање остале су празне приче, тако да још увијек не можемо остварити оно што смо програмом предвидјели. И овдје је потребна помоћ и интервенција друштва.

Апсурд је да један грађин као што је Будва има двије здравствене установе! Зато је покушано да се нађе заједнички језик с Рекреационим центром у Будви, али се није нашло на разумијевању.

На збору је истакнута потреба да се здравствена служба комплетира. До почетка сезоне отвориће се здравствени пунктови у Буљарици, гдје у сезони живи преко 6000 становника, Бечиница и Светом Стефану. Наглашена је и потреба оснивања хигијенско-епидемиолошке станице спајањем садашње „три д“ службе (за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију) и пријемом љекара епидемиолога. За оснивање ове службе и њену опрему потребно је 400.000 динара. Иначе, тврди се да постоји пуна економска оправданост за формирање такве службе с обзиром на карактер наше привреде број радне снаге која се на овом подручју запошљава.

Збор радних људи је једногласно одлучио да се гитно распише конкурс за љекара педијатра, исели Завод за социјално осигурање, адаптирају просторије, смјести опрема, како би Дјечји диспанзер на пролеће почео да ради. Одлучено је, такође, да се распише конкурс за љекара опште праксе, двије медицинске сестре и зубног асистента у Здравственој станици у Петровцу, као и је-

дног вишег лаборанта у Будви.

На дневни ред Збора било је стављено и питање међуљудских односа у Здравственој станици у Петровцу. Ово је урађено на иницијативу Мјесне заједнице, која је дезинформисана да у овом колективу постоје лоши међуљудски односи. Када је Збор радних људи упознат о чему се ради, тј. да је у питању само сукоб између двојице чланова колектива, одлучено је да се ово питање скине с дневног реда, јер, како је оцијењено, међуљудски односи у Здравственој станици су солидни.

С тим у вези, Мило Рафаиловић указао је да је колектив здравствених радника Будве и Петровца на путу уставног конституисања и консолидовања здравствене службе имао, и још увијек има, отпора, али да они никада нијесу могли представљати озбиљну сметњу јединству.

— Зато ћемо и убудуће — рекао је Мило Рафаиловић — појединцима којима се не свиђа у нашем колективу, који покушавају да у њему унесу раздор, показати пут преко врата, као што смо то и до сада чинили.

В. Станишић

ПОЗИТИВНО ОЦИЈЕЊЕНА ИНТЕГРАЦИЈА

На недавно одржаној сједници Савезног комитета за туризам разматрана је информација о интеграцији у туристичкој привреди на Црногорском приморју. Комитет се похвално изразио о стварању „Монтенегротуриста“ и истакао да искуства црногорских угоститеља у амандманском организовању и интеграцији, могу бити од користи и другима. Комитет сматра да је врло позитивно што се у оквиру радне организације „Монтенегротурист“ обједињавају продаја, трговина, стручни послови развоја и финансија, јер подјела рада и специјализација омогућавају постизање далеко бољих резултата. Добро је што се основне организације удруженог рада ослобађају послова око ангажовања средстава, про-

даје на домаћем и иностраном тржишту, снабдијевања, израде нормативних аката, планова и програма рада и развоја. Захваљујући томе, оне ће се у знатно већој мјери посветити суштинском развоју самоуправљања и пословима који су до сада донекле били у другом плану: пријему гостију, њиховом смјештају, програмима боравка и побољшању сервиса.

Председник Комитета БОРИС ШНУДЕРЛ истакао је у закључку да се прошлог лета, приликом посјете Црногорском приморју, поближе упознао с концептом интеграције „Монтенегротуриста“ и да искуство црногорских угоститеља има широк друштвени значај.

М. Б.

Читаоци нам пишу

Када је било најтеже није закаснио

Рјешењем Комисије за утврђивање радног стажа и посебног стажа Скупштине општине Будва, број 05-72/30-63 од 8. маја 1963. године погрешно ми је, у једностраном трајању, утврђен посебни стаж за период од 28. јула 1941. до 3. XI 1944. године.

Као подпуписмен радник, а и вјерујући да ми је уписано све што ми по закону припада, нијесам, такође, ни прочитао рјешење Комисије која је одлучивала о мом предмету. Сматрао сам да њени чланови нијесу имали разлога да ме оштете, што и сада тврдим, односно да су потпуно квалификовани за повјерени им задатак, у што сада нијесам увјерен.

Да сам предметним рјешењем оштећен може се утврдити и из његовог образложења које гласи:

„Блажо Н. Марковић поставио је захтјев да му се према поднијетим документима утврди радни стаж и посебни стаж за вријеме од 13. јула 1941. до 3. новембра 1944. године. Размотрили смо поднијете доказе, Комисија за утврђивање радног стажа и посебног стажа СО Будва утвр-

дила је: да је подносилац захтјева учествовао у 13-јулском устанку 1941. године и међу устаницима остао све до спасавања истог 28. јула 1941. године, када се вратио својој кући и остао у вези с позадинцима и са истима сарађивао, те да му је то био и главни посао за читаво вријеме док је ступио у јединице НОВЈ 3. новембра 1944. године. Да је по демобилизацији ступио у радни однос. Да је Комисија Удружења бораца НОР-а у Будви дописом бр. 202 од 1. марта 1963. године дала мишљење да се вријеме проведено ван јединица НОВЈ призна као активна сарадња са НОП. На основу овако утврђеног чињеничног стања, то је, у смислу чл. 32 ЗОПО, рјешено као у диспозитиву.“

Не разумијем се у прописе и параграфе, али сам увјерен да се овај цитирани на мене не односи, пошто сматрам да се појам „активна сарадња“ не може у потпуности поистовјетити са сталном везом с позадинцима у току трајања читавог рата и сарадњом с њима, која ми је била и „главни посао за читаво вријеме“ док нијесам ступио у јединице НОВЈ 3. новембра 1944. године.

Недавно сам чуо како је друг Тито, говорећи о борцима Народно-ослободилачког рата изјавио да им треба омогућити да остваре своја права, односно да она не могу застарати. Имајући то у виду поднио сам захтјев за обнову поступка око признавања посебног стажа, у двоструком трајању, за период од 28. јула 1941. године до 3. новембра 1944. године. Поред доказа, које је имала Комисија када је рјешавала 1963. године, могло би се затражити мишљење од организације Савеза бораца у Будви, односно појединих позадинаца. Они, увјерен сам, нијесу заборавили мој допринос борби који је био скроман, али од свега срца.

Надам се да се они неће заклањати изговором да сам закаснио да поднесем жалбу, пошто знају да нијесам закаснио онда када је било најпотребније и најтеже.

Блажо Н. Марковић

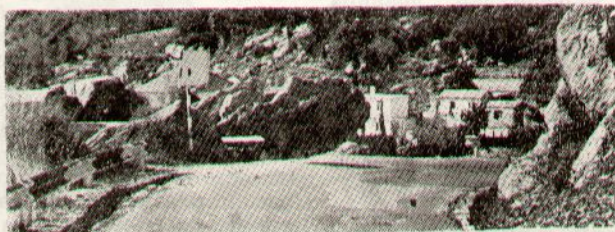
*

Објављујемо ваше писмо у увјеру да се надлежни неће оглушити о захтјев да се одобри обнова поступка за утврђивање посебног стажа. Ово утолико прије што ће о продужењу законског рока, доказивању уз помоћ свједока и другим статутарним питањима бораца рјешавати и Конгрес Савеза удружења бораца Народноослободилачког рата.

Драго Станковић

КАМЕРА ОПТУЖУЈЕ

„Стријелци“ на друмовима

Да би се избјегли данас тако чести удеси на друмовима, прије извјесног времена на најугроженијим мјестима постављена су огледала. Већина њих, међутим, није била дугог вијека. Неодговорни пјешаци су шемључили или пробали какви су „стријелци“. Резултат њихове „игре“ био је поразан: од Будве до Цетиња остало је, неким чудом, сачувано само једно огледало! А желимо да у наш град дође што више моторизованих гостију!

На слици: На кривини изнад Борета „стријелац“ је постигао пун погодак.

Снимко В. Ракочевић

Марксистичко образовање

СОЦИЈАЛНА РЕВОЛУЦИЈА

БОРБА ИЗМЕЂУ СТАРОГ И НОВОГ сигурно је константа историје. Социјалне иновације су некад захтијевале неколико генерација, а сада се јављају за живота само једне. Свака свјесна друштвена акција стреми вишој и садржајнијој стварности. А револуција је најконцентрисанија свјесна акција људи која руши старо и остварује нову друштвену стварност.

Под појмом револуција ваља схватити радикалан, интензиван, силовит, квалитативан и свеобухватан прогрес друштвених односа, а тиме и читаве друштвене надградње. Може се схватити и као највиши облик стваралаштва, као поље нових могућности акције и покретачка снага историје, јер обухвата све домете и облике друштвеног живота.

Свака револуција има своје дијалектичке законе и своје снаге које, мобилишу све друштвене способности и потенције, усмјеравајући их према одређеном циљу за брже и темељитије мијењање друштвених односа и услова живота.

Револуција је догађање у контексту историје и могућа само као дјелатност којом човјек истовремено мијења и друштво у коме живи и себе сама. Она је најконцентрисанија форма људског колективног стваралаштва, форма у којој најјасније долази до изражаја сна стваралачка и преображачка човјекова природа. У својој суштини она је антистатична и окренута према будућности, јер револуционарно протицање личи на захуктале ло-

комotive и на пјенушаве водопаде набујалих планинских ријека.

Социјалистичка револуција, каква је наша, као ново квалитативно обликовање свијета и човјека, има неодољиво привлачну снагу за масовно укључивање људи у акцију. Самоуправни облик наше револуције је моћна снага удружених милиона радних људи на истовјетном задатку. Кроз процес асоцијације произвођача и самоуправљача остварује се ослобођење рада, а умјесто власти над људима, започиње владавина удружених људи над стварима.

Према Лењину, револуција је тренутак полета и нарочито напетости свих људских способности, дјело свијести, воље, страсти, стваралачке маште милиона људи које подстиче најжешћа класна борба.

Објашњење свијета у коме живимо и нашег дјела, да би могли бити критички освијетљени, мора се поставити на тле револуционарне праксе и револуција схватити само као континуирани процес.

Радничко самоуправљање је легитимно дијете и плод наше револуције, досљедан настанак те револуције и сама револуција. У процесу самоуправног стварања револуционарно се ради имисли. Јер, живјећи и стварајући на револуционаран начин, човјек једино и може остварити своју људску суштину. А управо је самоуправљање суштина нашег друштва, револуционаран облик радикалног и брзог преображавања читавог друштва, коваоница

боље будућности и домовина хуманизоване личности.

Без сваке сумње, савременици смо и актери једне хумане револуције која тече, која хоће и мора да постави ствари и људске односе на своје мјесто. Револуционарна акција за самоуправљање и непосредну демократију је у центру наше историјске ситуације. За те и такве хумане односе управо се сада води бескомпромисна и одлучна битка. У овом бурном процесу деликатну улогу имају свјесне снаге за које самодисциплина представља императив њихове стваралачке активности.

Даљња борба за самоуправљање је безпоштедна класна и политичка битка, велик покрет маса за стално превазилажење сопствених пропуста и заблуда. Такав је данас пред нама револуционарни императив који човјека стално подстиче на нова стваралачка дјела и подвиге.

Није случајно Маркс истицао да је главна предност револуције сама револуција, а то је она покретачка снага и незауостављива локомотива историје која вуče напред; то је плодна ријека која натапа земљу да би уродила изобилем плодова; то је онај величанствени и незауостављиви, силовит у својој стваралачкој и преображачкој потенцији „Титов напријед“ (Назор) и, коначно, то је оно судбинско Његошево медитирање.

„Нека буде што бити не може, нека буде борба непрестана“.

Драго Станковић

Занимљива и изузетна личност

СТУДЕНО ПРАСКОЗОРЈЕ ПОСЉЕДЊЕГ ФЕБРУАРСКОГ ДАНА. Југо је: таласи се ломе о хридине и патином вјекова превучене зидине прастаре Будве.

Било је то „љета господњег“, преступне, 1824. године, када се у кући Митра Лукшића Љубише родило мушко дијете.

Новорођенче су донијели на „крст од улице“ да му — не би ли се одржало у животу — случајни пролазник буде кум. Нико тог јутра, прије 150 година, није слутио да се то дијете „имало рашта и родити“ — да ће своје име поклонити улицама многих градова, школама, библиотекама и читаоницама, да ће његов кратковјеки живот вишеструко надживјети његово дјело.

На родној Љубишиној кући налази се спомен плоча. Слова су у камен уклесана. Име и презиме, година рођења и година смрти. Читав један живот — кратак, буран и плодан — сажет је у свега неколико рјечи и бројки.

Недалеко од те куће, изливен у бронзи, са књигом у руци, чека нас у будванском парку Стјепан Митров Љубиша. „Његош наше прозе“ — тако су га оцијенили — који је епским и живописним стилем сликао паштровске суђе и главаре, зетске господаре и велможе, посљедње српске деспоте, пећке патријархе и црногорске владике, которске провидуре и бокељске племиће.

Вратимо се, у мислима, десетак и више деценија уназад. Нека оживе сјећања на олује којима је одолијевао, на истине које је отео од заборавља и ликове које је својим пером овјековјечио.

Четрнаест година имао је кад је савладао прва слова, послје чега је, безмало, двије деценије био секретар будванске општине. Революционарне, 1848. на скупштини представника Боке Которске, запажено је учешће двадесетчетворогодишњег Љубише, који за разлику од многих представника није био ни богат, нити племић, већ по свему раван онима који су га изабрали — браћи по крви и судионицима у животној борби. Љубиша који „прије времена посједио као овце“, јер су толико пута гледали „стражњу уру“ пред очима и, умјесто одједном да издахну, у мукама „испуштали душе на размјерке“.

Мутне и крваве биле су године о којима је писао. „Ја нијесам крив“ — жали се Љубишин јунак Мијат — „што сам се рађао и што су ми муке доврле кад су ме на ригањ растезали да ми се бубрези одвале. Да ко васељенске патријаре стави за очни трет на ону протезалицу, одрицали би се бога и закона и мајчина млијека.“

Ништа боља времена нијесу била ни у Љубишиној доба. „Између Бара и Задра било је само седам образовних људи који нису били изгубили свијест свога имена и поријекла“. Један од њих, и то један од првих, био је Стјепан Митров Љубиша, посланик у Далматинском сабору и народни заступник у Царевинском вијећу у Бечу. Иако је касно почео политичку каријеру, стигао је далеко, поготову што пузио није никад. Добро је знао да се царска не пориче, а ипак није прећутао када се Фрањо Јосиф похвалио да је он „прва крунисана глава“ која је дошла у Котор. „Не, Величанство“, прекинуо га је тада Љубиша, — „Котор је прије Вас посјетио српски цар Душан Силни!“

Вратимо се још даље — у године када је будући књижевник преводио Хорација, Дантеа и Ариоста, да би се, не дуго потом, отиснуо у прошлост, у раздобље између XV и XVIII вијека — до Иван-беге Црнојевића, Стевана Штиљановића, Стевана Калађурђевића, Шћепана Малог, патријарха Бркића, Љуба Стојанова из Брајина, Груја из Грађана...

Изванредан познавалац свога краја, Љубиша је романтичарски описивао живот и обичаје Паштровића, Маина, Побора, Брајина, Шестана и Грљана — племена која су, и у његово вријеме, важила као „матике и ковнице пучких умовина“. У перо је биљежио народни говор и сачувао од заборавља Попа Андрићу, Вукца Паштровића, Ружу Мркоњићу, ону Црногорку која у „шекспировски потресној сцени“, скривена од свакога, тражи у Језеру свога вјереника. „Спо-

својим књижевним дјелом, које је одраз народне традиције и хвалоспјев моралним вриједностима нашег човјека, Љубиша је обогатио ризницу наше културе

меници добра“ — говорио је — „као и споменици зла чине да народ памти прошлост и побуђује га да се добријема дива и клања, а зло да преклиње и презире.“

Несвакидашњи јунак, човјек бритког духа и кристалног морала, личност из легенде, а лишен легенде — неугледан је и мали растом, „пошто бољи и виши одоше бољима и вишијема“ — Кањом Мацедоновић је идеал народног духа, израз његовог поноса, стремљења и пркоса. Прави Паштровић, чија је пронија оштра као сабља, свјестан да се пред њим налазе потомци у нераду и неморалу изрођене нације, он ће без разматања извршити задатак добијен од својих савременика „на обичном мјесту од правде“.

Као из каквог мозаика — чине га тридесет и седам краћих „причања“ — појављује се пред нама лукави шерет, осветољубиви и сујетни Вук Дојчевић. Он је човјек с богатим искуством, који „дим у дим“ казује оно што мисли, а, ипак, његова причања и мудровања плијене шалом, духом и одабраном поентом, која је, обично, у самом наслову истакнута.

Појмимо трагом осталих Љубишиних јунака. Заједничко им је што се никад, изузев смрћу, нијесу заклањали или када до краја одуже свој дуг. Дјелали су по начелу бити или не бити! На четири корака од смрти или подвига, корачају, као по оштрици мача, између пута страпштитице стијепањени у процијепу националног опстанка и пропасти.

Изнад свега волио је Љубиша свој завичај, један од најљепших крајева наше земље, сматрајући, с пуним правом, да се „природа овдје играла када је своје чудесно дјело на матове стварала“. Али, није се одушевљавао природним љепотама. Његови јунаци живе „између хуљиве планине и несигурног мора, између турског ропства и млетачког лукаства“. За њих је, управо за већину њих, слобода увијек била патња и жртва, недосањани сан и крвави пркос. И цвијеће на гробовима у којима, као у колијевкама, живе хиљаде нада и безброј узалудних дозивања рујних зора и сунчаних јутара једног љепшег свијета.

Године је хиљадусамстотинадесетдевета — једна од најтежих и најпроблематичнијих од свих његових година. Због тога што се, са још неколицином првака, развијао са устаницима, Паштровић, спремио да поју у бој, нијесу узели учешћа у Бокељској буни. Али, без обзира на све, он није био аустрофил, како су га оптуживали. У свом говору, у бечком Парламенту, смјело је изио пред европску јавност сва недјеља аустројске војске према народу Боке и за то директно оптужио владу. „Ви сте“ — изјавио је он тада — „без икакве стратешке потребе запалили и разорили шеснаест села! Уништили сте цјелокупну љетину једне покрајине — храну, вино и маслине! Разорили сте седамнаест цркава, спалили три манастира, црквене утваре и ризнице оскрнављивали сте, предавајући их на јавним лицитацијама у Будви и Котору! Ђешеве људске оставили сте четрнаест дана прождрљивости паса!... Хиљадама жена, дјеце и старца кука да нас на пенелу својих домова! И када се свршило све то пустошење, онда је телеграфисано у Беч: Ред је повраћен у Боки Которској!“

Листајмо странице Љубишиног дјела. На примјерима његових јунака, као на непресушним вријелима, васпитавао се, и васпитавају се и даље, генерације бораца и прегалаца. Оживимо, посредством његовог дјела, сјећања на оне који су се заувјек отискивали с наше обале и носили се са злокобним бурмама времена. Димила су се крвљу угуљена огњишта, стравично лепршале црне мараме мајки самохраних и сестара безбратница. Али, захваљујући том дјелу, памтили су Паштровићи зајет Стевана Штиљановића и „као зеницу ока свога чували обичаје и народност“. Слутили су да ће, кад-тад, настати времена „тамна и крвава“ и да ће се „много одрицати и мајчина млијека“. Чували су се да у таквом метежу „не изгубе свијест свога племена и величанство свога имена“. И у најдању прошлости, када су на наше снове насрнуле црне легије смрти, тада се, заједно са својим неколико година старијим савремеником, Његошем, у борбене редове сврстао и Стјепан Митров Љубиша, заправо његово дјело.

Његово име носе улице и тргови у многим нашим градовима, библиотеке, читаонице и друге културно-просвјетне институције. Својим дјелом, које је вјеран одраз народне традиције и незаборавни хвалоспјев моралним вриједностима нашег човјека, Љубиша је бисерима свога духа обогатио ризницу наше културе.

М. Лалић

Екипа „Вихора“ из 1920. године

ИЗ ИСТОРИЈЕ СПОРТСКОГ ДРУШТВА „МОГРЕН“

Педесет година рада

ПРОШЛО ЈЕ ВИШЕ ОД ПОЛА ВИЈЕКА ОД КАДА ЈЕ У БУДВИ ПОЧЕО ОРГАНИЗОВАН СПОРТСКИ ЖИВОТ, ФУДБАЛСКИ КЛУБ „МОГРЕН“ ЈЕДАН ЈЕ ОД НАЈСТАРИЈИХ У НАШОЈ РЕПУБЛИЦИ.

Још 1920. године основан је Фудбалски клуб „Вихор“ кога су углавном чинили радници и занатлије из Будве. Клуб је 1926. године престао да ради да би био реактивиран 1930. године и добио име „Могрен“ које и данас носи.

Један од оснивача и рјетких живих фудбалера из те генерације Никша Фабрис, прича о тим данима:

— Мало нас је, тада било у клубу. Углавном омладинци из старог града, па је често било тешко и саставити тим за утакмицу. Опрему смо сами куповали, а често смо на утакмице ишли пјешкице. У то вријеме само је постојала фудбалска секција.

„Могрен“ је сарађивао и с другим клубовима и друштвима. Нарочито је његовано другарство с Радничким клубом „Ловћен“ из Цетиња, чији су играчи често гостовали у екипи „Могрена“. Размјенјивана је опрема и други спортски реквизити, којих је у то вријеме било мало.

Касније су оформљене стонотениска и одбојкашка секција, па је клуб прерастао у Спортско друштво „Могрен“. Најјачи су били стонотенисери који су се сма-

трали најбољом екипом у бишшој Зетској бановини.

У вријеме рата прекида се активност Друштва, а у партизанима је погинуло седам чланова „Могрена“.

Послије ослобођења обновљено је Друштво и формиране су двије секције — ватерполо и пливачка. Захваљујући ангажовању самих спортиста направљено је пливалиште са трибинама, па су ови спортови убрзо освојили Будване. Наравно, било је и лијепих резултата. Будва је дала неколико црногорских првака у разним пливачким дисциплинама: Николу Бошковића, Петра Живковића, Здравка Малика, Штафета 4×100 метара, коју су чинили Бошковић—Трифунковић—Живковић—Рађеновић, била је првак Црне Горе, а женска екипа „Могрена“ такође је постигала лијепе резултате.

Ватерполисти су неколико пута били прваци наше Републике, а 1951. године изборили су друголигашки статус, али, нажалост, није дошло до оснивања лиге. Исте године ватерполо и пливање су се издвојили из Спортског друштва „Могрен“ и формиран је Пливачки клуб „Будва“.

С. Г.

Данашња екипа „Могрена“

ПОВОДОМ 50-ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

Војник једног раздобља

У фебруару је при- је педесет година умро велики пје- сник Алекса Шан- тић. Читав свој жи- вот и своје обимно дје- ло посветио је родном Мостару и својој Хер- цеговини. Ту, у граду бехара, родио се 1868. године, ту је провео свој вијек и дочекао смрт.

Алекса Шантић

А живио је у ври- јеме смјењивања два- ју друштвених форма- ција, чије су жртве биле осиромашена Бо- сна и Херцеговина. Из дотадашњег вјеков- ног феудалног ропства нападени народ прелази у још окрутније и лицемјерније капиталистичко робовање под Аустријом.

Алекса Шантић, који је свој вијек прожи- вио далеко од сјајних салона и свјетлости ве- лких европских градова, који није тежио, као његов земљак Дучић, да му поезија буде „одвећ лијена да се свиђа сваком, одвећ горда да би живјела за друге“, био је више него ико везан за своје Херцеговце, вјерно биљежећи њихове патње и страдања. По свом духу народног борца, и по некомпикованој поезији, био је најбли- жи Змају.

Сјећајући се дана када су заједно радили у Мостару, Јован Дучић је записао:

— У својој благој екстази, која је била једна његова лична одлика, Шантић је пјевао своју земљу природно и предано као што би јој пје- вао какав тежак који је залива знојем. И пје- вао је народно име као какав војник који га је искупио крвљу. И пјевао је жену већма као њен брат, него као њен љубавник.

Чини се да је, ипак, највише дао нашој со- цијалној поезији у којој су његови бисери „О

класе моје“ и „Остајте овдје“. Он је емотивно реаговао на социјалне неправде у тадашњем друштву, остварујући животно убједљиву слику есиротјелог и вјековима експлоатисаног херце- говачког сељака, коме туђин окупатор отима му- ком стечени хљеб. С гњевом у срцу пружио је прст поруге на сите и богате, који гурају укле- тог сељака у мрак социјалног ропства.

У његовом поетском свијету социјално осје- ћање везано је с родољубивим дубоко и нерас- кидиво, а ово, опет, с његовим укупним дожив- љајем људи, природе и живота. Пјевао је о ко- вачима и угљарима, печалбарима и рибарима, си- ромасима и инвалидима — једном ријечју наро- ду.

Његова несебичност и ширина грунула је стиховима:

„У мени цвиле душе милиона
мој сваки уздах, свака суза бона,
њиховим болом вапје и иште.“

Шантићев патриотски стихови остају веза- ни за Мостар и Херцеговину као спомен на је- дно одишта херојско вријеме. Он је „као Сигф- рид сам себи исковао мач и себе направио вој- ником једног раздобља.“ Зато и он и његово ври- јење остају неразумљиви једно без другог. Имао је једно доба које је припадало најприје њему, и које ће се, неоспорно, звати његовим именом, а његова поезија оплеменјивала је, и даље раз- вијала нашу традиционалну пјесничку ријеч, вршећи живи утицај и на стварање млађе пје- сничке генерације с почетка овог вијека.

Обиљежавајући педесетогодишњицу Шан- тићеве смрти, можемо рећи да је он, стварајући родољубиву и социјалну поезију непроцењиве вриједности, надахнуту општенародним те- жњама, интуитивно осјетио револуционарну сна- гу радничке класе, која ће измијенити свијет, стварајући га љепшим и срећнијим.

Сава Грегорић

Успјех у првом полугођу

Наставничко вијеће Осно- вне школе „Стјепан М. Љу- биша“ одржало је састанак на којем је, поред осталог, саслушана информација о успјеху ученика на крају првог полугодишња. Школу у Будви и њена подручна одјељења у Светом Стефану, Поборима и Брајћима по- хађало је 592 ученика, који су били распоређени у 22 од- јељења разредне и предмет- не наставе. Од тога броја 400 ученика било је без слабих оцјена. Одличних ученика било је 83, врлодобрих 120, добрих 131 и довољних 66. Са једном, двије и више не- довољних оцјена био је 191 уч- еник, док је само један о- стао неоцјењен.

Похваљено је 83 ученика и ученице који су имали од-

личан успјех и примјерно еладање.

Наставничко вијеће је, у наставку рада, донијело зак- ључке у циљу предузимања мјера за побољшање успјеха ученика. Истакнуто је да ће се кроз организовање обаве- зне допунске наставе слаби- м ученицима пружати систе- матска помоћ на савлађива- њу наставног градива.

Марко Тановић

МОЈА ЛУТКА

ЈА ИМАМ ЛУТКУ
ИМЕ ЈОЈ ЈЕ ТАЊА,
КАД ИДЕМ У ШКОЛУ
ОНА ВИЧЕ МАМА.
Нада Лазовић, IV разред
Будва

СА ДРУГОМ НА РИБАРЕЊУ

Одужијек сам волио да слу- шам сестрине приче о рибарима и њиховим путовањима. У тим причама има пуно занимљиво- сти, а има и претјеривања. По- желио сам да се у то и сам у- вјерим.

Дан је био сунчан. Море је било тихо као огледало у коме се огледао читав свијет. С јед- ним другом пошао сам на ри- барење. Имали смо подводну о- прему. Кад смо заронили у мо- ре, као да смо ушли у чаробни свијет. Рибе су ми се чиниле као неке даме у сребрним хаљинама. Корали и друге под- водне биљке украшавали су стијене. Изашли смо на обалу. Сједјели смо и нијесмо разгова- рали да не бисмо реметили див- ну тишину мора.

Јоко Трипковић, VII разред
Будва

Вече у мојем граду

Да би могао да осјетиш све чари и сву љепоту ноћи, мораш се прошетати мојим градом. Ла- ганим корацима поћи прво на обалу и учиниће ти се да си у неком граду од злата и сре- бра, граду који је умјетничко дјело. Нећеш вјеровати да је то град, већ шкољка из које допи- ре шум мора. Погледај у плаво море, погледај у таласе који својим дугим језицима лижу о- балу. Кроз велике гране чем- преса допире свјетлост која се губи у плаве морске дубине. Не- бо је пуно звијезда, а мјесец тамно поље жање. Видиш, чи-

таоче, како је дивно вече у мом граду.

Драгана Куљача, IV разред
Будва

МОЈ ЛИЈЕПИ ГРАД

Јутро. Први сунчеви зраци обасјали су кровове градских кућа. Море мирује и пјева не- ку сасвим нечујну пјесму. Парк се умива у блиставим капљи- цама јутарње росе. Корачам и мислим на мој град који сваког дана све више цвјета, и расте као да хоће до сунца. Никад га не бих могла напустити, а кад бих морала отићи увијек би ми пред очима била слика хотела, пјесковитих плажа, широког мо- ра и топлих сунчевих зрака, ко- ји нигдје нијесу толико лијепо као у мом граду. А у парку, окружен зеленилом, гордо стоји споменик Стјепана М. Љубише, писца који се родио у мом гра- ду.

Нада Маровић, III разред Будва

ИЗ СЈЕНКЕ НА СВЈЕТЛО

Ловачки трофеји

На подручју наше општине постоје два ловачка друштва, и то доста бројна по свом саставу, тако да није претјерано ако се каже да нема мање општине са оволиким бројем друштава и више ло- ваца. Међутим, што је најзанимљивије: нигдје нема мање ловачких трофеја. Један зец, двије јаребице и три свраке, то би, отприли- ке, било све.

Ради бољег улова предложимо интеграци- ју и избор новог руко- водства. Тиме би се, и- стовремено, спријечио сукоб међу ловцима ри- јетке пернате дивљачи која не поштује грани-

це ловних подручја. Да би се у томе успјело, треба обавезати сваког туристу да приликом плаћања боравишне таксе продаје у натури по један — ловачки трофеј! Вјероватно би једино тако будвански ловци оправдали свој углед и сачували „ча- ст“ свог свијетлог ору- жја.

ИЗБОРНЕ РАЧУНАЉ-КЕ

Почели су повјер- љиви разговори удвоје — утроје. Негдје се о- државају за кафанским столовима, а чешиће у присатним становама. Томе се не треба чуде- ти: примичу се избори и изборне комбинације, праве се кадровске „ро- каде“ и „блокаде“. Проналазе се политич- ки „таленти“ и утире прстом на „антитален- те“. Као да смо рођени за такве „менаџерске вратоломије“. Понекад заборавимо само коли- ко то ову малу кому- ну може да кошта у саба- њем политичком тре- нутку. Предложимо „кадровцима“ који пр- аве „рачуње без крч- мара“ да говоре јавно, на скуповима и да за таква иступања сачу- вају своју „радну енер- гију“.

ИЗА ЗАВЈЕСЕ

Основна организа- ција Савеза комуниста Одјељења за унутраш- ње послове већ дуже времена је у мобилном стању. Чује се — но- винари тим састанци- ма не присуствују, па нијесмо у могућности да пружимо исцрпнију информацију — како се „иза завјесе“ одр- жавају састанци на којима се поједини чланови искључују и опомињу.

Чему таква и толи- ка затвореност? Зар Четврти пленум није одавно прошао?!

ПЕРТЛЕ

ДРУГ Н. ЈЕ НАШ ЧОВЈЕК, домаћи туриста, трошка- ција, иначе „свјетски путник“, који воли да про- води љето на мору, и то баш на овом нашем, и његовом, јужном и плавом...

Нигдје друг Н. није видео такво плаветнило морске воде, љепше природне плаже, врелији пијесак... нигдје се угодније, пријатније и комотније не осјећа он, као ов- дје, код нас, у Будви, на овом дијелу јадранске обале.

Па, ипак, наљуће друга Н. неке „ситнице“, наше, будванске, које, како рече, не може да нам опрости, које га нервирају и, изнад свега, вријеђају.

Друг Н. разумије да Будва још нема канализацију, успиначу, спортске објекте, љетњу позорницу и друго, јер за све то треба имати велике паре или обезбиједити по- вољне кредите.

Али, обожавалац Будве и њених морских дубина, друг Н., не може да оправда, да схвати, да се начуди, да једног недељног поподнева, у Будви, у љетњој сезони 1973. године, ходајући упорно од киоска до киоска (продавнице су биле затворене), није могао да нађе и да купи најобич- није пертле за ципеле.

Свуда су му, каже, рекли да они у киоску не др- же пертле, или да их дуже времена немају.

Муке друга Н. око куповине пертли скрати један његов пријатељ, Будванин, посудивши му, из ципела, своје.

Али, причу о пертлама и о другим, наоко ситуаци- ма, у нашем туризму, због којих се, у већини случајева с правом, жале домаћи и страни туристи, друг Н. настави са свом жестином:

— У Шпанији или Италији ово се не би могло деси- ти! — прекоријева озлојеђен.

Многи наши туристички радници, који су боравили у Шпанији и Италији, вјерујемо, сложили би се с дру- гом Н.: у овим земљама једном туристи, заиста, тешко да би се могло нешто слично догодити.

Па, ипак...

М. П.

ЗЕКА

ЈУРИ ШУМОМ ЗЕКА
КАО НЕКА СТРЕЛА,
КО ЛИ ГА ТО ЈУРИ
УСРЕД ДАНА БЕЛА.

ТАЈ СТРАШЉИВКО МАЛИ
УВЕК НЕКУД ЈУРИ,
КАО ДА ГА УВЕК
НЕПРИЈАТЕЉ ЈУРИ.

ТЕЖАК МУ ЈЕ ЖИВОТ
УВЕК НА ОПРЕЗИ,
КАДА НЕШТО ПУШНЕ
УВЕК ХРЛИ ВРЕЗИ,
Бранислава Нешћих, IV
разред Будва

СЛАВУЈ

У ЗОРИЦУ РАНУ
ПЈЕВА МАЛИ СЛАВУЈ,
У ВЕСЕЛОМ ГАЈУ,
Јелена Јовановић, IV
разред Будва

